

Pendaftaran Memeluk Agama Islam di Malaysia

ZULIZA MOHD KUSRIN

ABSTRAK

Rencana ini membincangkan tentang peruntukan undang-undang Persekutuan dan enakmen negeri-negeri yang perlu dipatuhi oleh seseorang saudara baru sebelum mendaftar pengislamannya. Analisa data adalah berdasarkan peruntukan undang-undang, keputusan kes yang berkaitan serta pandangan para sarjana disiplin tersebut. Hasil kajian mendapati bahawa seseorang saudara baru boleh mendaftar sebagai penganut agama Islam setelah berumur lapan belas tahun ke atas. Kedua, pendaftaran sebagai seorang Islam adalah bukti utama keislamannya walaupun saudara baru tersebut tidak mengamalkan ajaran-ajaran agama Islam dalam kehidupan hariannya. Ketiga, pendaftaran memeluk Islam penting bagi mengelakkan perselisihan faham dalam urusan pengkebumihan jenazah saudara baru. Menurut sistem perundangan di Malaysia pengislaman seorang saudara baru dianggap sempurna setelah memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan dan berjaya mendaftarkan pengislamannya.

ABSTRACT

This article elucidates on registration of conversion to Islam in Malaysia. The discussion is an attempt to focus on related provisions on conversion to Islam with specific reference to the procedure of registration. The data analysis were based on legal provisions, several decided cases and opinion from academicians concerned. The study shows that a convert is able to register his conversion to Islam after he has reached the age of eighteen years old. Secondly, registration as a Muslim is the final evidence of his conversion to Islam even though he doesn't practise the Islamic teachings. Thirdly, the registration is important to avoid any misunderstanding during funeral ceremony of a convert. According to the legal administration in Malaysia, a convert will be regarded as a Muslim on fulfillment of particular requirements and registration of his conversion.

PENGENALAN

Umumnya, seseorang yang memeluk agama Islam boleh difahami sebagai menukar agama asalnya kepada agama Islam dengan mengucap dua kalimah syahadah di hadapan dua orang saksi yang boleh diterima kesaksiannya. Walau bagaimanapun, dari sudut perundangan, beberapa aspek teknikal perlu diambil kira bagi mengesahkan kesahihan pemeluk Islam seseorang. Rencana ini membincangkan syarat-syarat yang perlu dipatuhi sebelum memeluk agama Islam dan kepentingan pendaftaran memeluk agama Islam di Malaysia.

SYARAT-SYARAT MEMELUK AGAMA ISLAM

Berdasarkan peruntukan yang terkandung dalam Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak Negeri-negeri, antara syarat-syarat yang perlu dipenuhi oleh seseorang sebelum menjadi saudara baru, saudara kita atau mualaf, adalah seperti berikut:

1. Telah mencapai had umur dewasa. Hal ini bergantung sama ada peruntukan di dalam enakmen tersebut menetapkan had umur dewasa mengikut hukum syarak ataupun undang-undang sivil.
Seksyen 100, Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam Pahang, no. 3, tahun 1991 menyatakan bahawa seseorang yang bukan beragama Islam boleh memeluk agama Islam jika ia telah mencapai umur lapan belas tahun dan sempurna akal. Seksyen 67, Enakmen Pentadbiran Perundangan Islam Selangor, no. 2, tahun 1989 memperuntukkan bahawa seseorang yang bukan beragama Islam boleh memeluk agama Islam jika ia telah mencapai umur baligh mengikut hukum Syarak dan sempurna akal.
Berdasarkan undang-undang sivil had umur dewasa ialah apabila seseorang itu telah mencapai umur lapan belas tahun ke atas, tetapi mengikut hukum Syarak, had umur dewasa dihitung apabila seseorang itu telah mencapai tahap baligh. Justeru, konsep umur dewasa mengikut Islam ialah apabila seseorang itu telah baligh.
2. Mengucap dua kalimah syahadah dalam bahasa Arab yang semunasabahnya jelas.
3. Semasa mengucap kalimah syahadah itu, orang tersebut mestilah sedar bahawa ia bermaksud "Aku naik saksi bahawa tiada tuhan melainkan Allah dan aku naik saksi bahawa Nabi Muhammad s.a.w. itu pesuruh Allah"
4. Pengucapan itu hendaklah dibuat dengan kerelaan orang itu sendiri. (Terengganu, seksyen 181, no. 12, 1986, Kelantan, seksyen 58, no.

2, 1966; Johor, seksyen 138, no. 14, 1978, Wilayah Persekutuan, seksyen 85, Akta 505, 1993, Melaka, seksyen 63 & 64, no. 5, 1991, Perak, seksyen 96, no. 2, 1992; Pahang, seksyen 100 & 101, no. 3, 1991, Selangor, seksyen 68, no. 2, 1991, Negeri Sembilan, seksyen 82 & 83, no. 1, 1991)

Merujuk kepada had umur memeluk agama Islam, sebagaimana telah dimaklumi terdapat peruntukan yang bertentangan antara undang-undang sivil dengan hukum Syarak. Peruntukan dalam Perkara 11 Perlembagaan Persekutuan memberi hak kebebasan beragama secara umum. Bagi kanak-kanak, had umur minimum yang membolehkan mereka menukar agama ialah lapan belas tahun, sebagaimana yang tercatat dalam Perkara 12 (4) Perlembagaan Persekutuan, seksyen 11 Akta Penjagaan Kanak-kanak 1961 dan Akta Umur Dewasa 1961

Undang-undang Islam mengiktiraf anak yang belum baligh yang ibu bapanya memeluk agama Islam, sebagai seorang Islam. Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam Negeri-negeri seperti Perak (seksyen 98, no. 2, 1992), Selangor (seksyen 70, no. 2, 1989), Pahang (seksyen 103, no. 3, 1991), Negeri Sembilan (seksyen 85, no. 1, 1991) dan Melaka (seksyen 66, no. 5, 1991) memperuntukkan jika seseorang lelaki atau perempuan pada masa dia memeluk Islam mempunyai anak yang belum mencapai umur lapan belas tahun dan anak tersebut diperintahkan oleh mahkamah selain Mahkamah Syariah atau mana-mana pihak berkuasa kompeten yang lain supaya diletakkan di bawah jagaan saudara baru tersebut, maka kanak-kanak yang berada di bawah jagaannya secara langsung hendaklah dianggap telah memeluk Islam.

Walaupun terdapat peruntukan yang sedemikian dalam Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri, sebelum agama kanak-kanak tersebut ditentukan agamanya, terlebih dahulu perlu dipastikan penyerahan hak jagaan kanak-kanak tersebut. Penyerahan ini sama ada kepada pihak yang memeluk agama Islam ataupun pihak yang tidak memeluk agama Islam. Sekiranya hak penjagaan tersebut diberi kepada pihak yang memeluk agama Islam, dan kanak-kanak tersebut berumur di bawah lapan belas tahun, peruntukan Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri yang tersebut di atas boleh diaplikasikan terhadap kanak-kanak tersebut, iaitu kanak-kanak tersebut hendaklah dianggap memeluk Islam pada masa yang sama. Sekiranya hak jagaan kanak-kanak tersebut diperintahkan kepada pihak yang tidak memeluk agama Islam, agama kanak-kanak tersebut akan ditentukan oleh penjaganya.

Kenyataan ini selaras dengan hak kebebasan beragama menurut Perlembagaan Persekutuan dan keputusan kes *Teoh Eng Huat lwn. Kadi of Pasir Mas & Anor* ((1990) 2 M.L.J. hlm. 300). Keputusan kes ini

menyatakan bahawa jika kanak-kanak tersebut berhasrat untuk menukar agamanya kepada agama Islam, ia hanya boleh dilakukan apabila mendapat kebenaran daripada penjaganya atau jika kanak-kanak tersebut telah mencapai umur lapan belas tahun. Oleh itu agama anutan kanak-kanak yang belum mencapai usia lapan belas tahun dan dalam keadaan hanya ibu atau bapanya sahaja yang memeluk agama Islam, adalah mengikut agama penjaganya. Sekiranya hak penjagaan kanak-kanak tersebut diberi kepada pihak yang bukan beragama Islam, agama kanak-kanak tersebut adalah mengikut agama penjaganya melainkan penjaga berkenaan membenarkannya menganut agama selainnya, iaitu agama Islam.

Mengimbas tentang undang-undang Inggeris yang diterima pakai sebelum merdeka di Tanah Melayu menjelaskan bahawa, bagi kanak-kanak yang berumur kurang daripada lapan belas tahun, tidak dibenarkan sama sekali memilih agamanya sendiri kecuali terdapat bukti yang menunjukkan mereka melakukannya setelah mendapat keizinan daripada ibu bapa atau penjaganya. Dalam kes *Re Maria Hertogh* ((1951) 17 M.L.J. hlm. 164)) kanak-kanak yang kedua-dua ibu bapanya menganut agama Roman Katolik, telah dibesarkan sebagai seorang Muslim daripada kecil sehinggalah beliau berusia empat belas tahun. Walau bagaimanapun, mahkamah menyatakan bahawa kanak-kanak tersebut tidak boleh dianggap sebagai seorang penganut agama Kristian. Namun demikian, tindakan mahkamah yang telah mengembalikan hak penjagaan kanak-kanak tersebut kepada kedua-dua ibu bapanya secara tidak langsung memberi peluang kepada ibu bapa tersebut memilih agama yang sesuai untuk kanak-kanak tersebut. Keputusan dalam kes tersebut adalah merujuk kepada kes *Re Agar Ellis* ((1878) 10 Ch. D hlm. 49) yang memutuskan bahawa undang-undang telah memberi kuasa sepenuhnya kepada seorang bapa untuk membesarkan anaknya secara didikan yang dianggap baik untuk kebajikan kanak-kanak tersebut.

Kes *Re Agar Ellis* telah mendapat kritikan menyebabkan keputusan kes yang berikutnya lebih menekankan aspek kebajikan kanak-kanak tersebut daripada pengamalan kuasa veto ibu bapa terhadapnya. Oleh itu selepas penggubalan Akta Penjagaan Kanak-kanak 1886, mahkamah di England lebih menumpukan perhatian kepada kebajikan kanak-kanak tersebut daripada permohonan bapanya. Seterusnya semakan semula Akta tersebut pada tahun 1925 telah mewajibkan mahkamah agar lebih mengutamakan kebajikan kanak-kanak daripada hak ibu bapa ke atasnya.

Pada masa ini, pengamalan perundangan di Malaysia berhubung dengan isu ini masih belum dilakukan apa-apa perubahan. Walaupun kes *Re Maria Hertogh* ((1951) 17 M.L.J. hlm. 164) telah empat dekad berlalu, namun keputusannya masih lagi diikuti oleh Mahkamah Agung dalam kes *Teoh Eng Huat lwn. Kadi of Pasir Mas & Anor* ((1990) 2 M.L.J. hlm. 300). Hakim Mahkamah Agung, Tun Dato' Abdul Hamid Omar memutuskan bahawa ibu bapa atau penjaga bertanggungjawab untuk memutuskan

pelbagai perkara tentang kehidupan kanak-kanak tersebut sehinggalah mereka mencapai had umur dewasa, iaitu lapan belas tahun. Keputusan ini juga telah mengikat keputusan kes selepasnya seperti kes *Majlis Agama Islam lwn. Hun Mun Meng* ((1922) 2 M.L.J. hlm. 676). Hal ini secara tidak langsung telah memberi kuasa sepenuhnya kepada para ibu bapa dan penjaga untuk menentukan agama anutan anak jagaan mereka.

Merujuk Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri, kebanyakannya memperuntukkan had umur memeluk agama Islam ialah lapan belas tahun ke atas, berdasarkan Perkara 12(4) Perlembagaan Persekutuan dan Akta Umur Dewasa 1961

Walau bagaimanapun, terdapat juga negeri-negeri yang menetapkan had umur dewasa sebagai syarat untuk memilih agama berdasarkan hukum Syarak. Seksyen 181 Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam Negeri Terengganu 1986 dan seksyen 58, Kelantan tahun 1966 telah memberi laluan yang mudah dengan mengiktiraf keislaman sesiapa yang telah baligh dan dengan rela hati berhajat untuk memeluk agama Islam. Manakala seksyen 67 Enakmen Perundangan Islam Negeri Selangor 1989, telah menambah syaratnya dengan menekankan seseorang itu hendaklah mencapai umur baligh mengikut hukum Syarak dan sempurna akal.

Walau bagaimanapun, Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri yang memperuntukkan sahnya pemeluk Islam kanak-kanak berdasarkan had umur baligh masih belum boleh diaplikasikan di negeri-negeri berkenaan berikutan wujudnya peruntukan dalam Perkara 4(1) Perlembagaan Persekutuan yang membatalkan pemarkaian peruntukan undang-undang yang bertentangan dengannya. Sekiranya seseorang memeluk agama Islam berdasarkan had umur dewasa yang diperuntukkan dalam Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri, iaitu berdasarkan had umur baligh mengikut hukum Syarak, walaupun keislamannya dianggap sah pada peringkat negeri, tetapi jika perkara tersebut dicabar di mana-mana mahkamah sivil, pemeluk Islam kanak-kanak tersebut akan dianggap tidak sah kecuali mendapat kebenaran daripada ibu bapa atau penjaganya (*Teoh Eng Huat lwn. Kadi of Pasir Mas & Anor* ((1990) 2 M.L.J. hlm. 300).

Menyentuh tentang pengakuan dua kalimah syahadah, sesiapa yang tidak berupaya untuk mengucapkannya disebabkan bisu dan seumpamanya, dibolehkan menggunakan cara isyarat yang menunjukkan makna tersebut sebagai memenuhi kehendak hukum Syarak dan undang-undang.

KEPENTINGAN PENDAFTARAN MEMELUK AGAMA ISLAM

Selepas memenuhi syarat-syarat memeluk agama Islam yang telah diperuntukkan dalam Akta Persekutuan dan enakmen negeri-negeri seperti telah

mencapai had umur dewasa dan mengucap dua kalimah syahadah, prosedur seterusnya ialah pendaftaran memeluk agama Islam. Pendaftaran tersebut adalah penting kerana ia amat berperanan: pertama, sebagai bukti utama bahawa seseorang itu telah memeluk agama Islam; kedua, ia berfungsi untuk menyelesaikan perselisihan faham yang mungkin timbul tentang identiti agama si mati saudara baru.

BUKTI MEMELUK AGAMA ISLAM

Umumnya, seseorang itu dianggap telah memeluk agama Islam selepas ia selesai mengucap dua kalimah syahadah dan faham akan maksudnya. Walau bagaimanapun dari segi perundangan, beberapa aspek perlu diambil kira di samping perakuan kalimah syahadah tersebut. Merujuk kes *Abdool Razack lwn. Aga Mohammed Jaffer Bindaneem ((1894) L.R. 21 I.A. hlm. 56)* yang telah diputuskan pada tahun 1894, persoalan tentang pemeluk Islam seseorang bukanlah semata-mata bergantung pada pengakuan pihak yang memeluk Islam tetapi mengambil kira juga perlakuannya yang mencerminkan ia sebagai penganut agama tersebut. Walaupun perempuan dalam kes tersebut telah menganggap dirinya sebagai seorang Islam, tetapi keadaan beliau yang tidak memahami segala amalan ibadat harian yang dilakukannya, menjadi bukti yang kukuh untuk menghukumkannya sebagai bukan seorang penganut agama Islam.

Kes tersebut telah menjelaskan bahawa sebelum merdeka, kesahan pengislaman seseorang adalah dengan mengambil kira pengamalan ajaran-ajaran agama tersebut sebagai profesion dalam kehidupan seharian. Namun begitu, dewasa ini keadaannya telah berubah. Apabila seseorang yang berumur lapan belas tahun ke atas telah selesai mengucapkan dua kalimah syahadah dengan sempurna dan telah mendaftarkan pemelukannya, beliau akan dianggap sebagai seorang muallaf dan kekal dalam agama Islam walaupun tanpa mengamalkan ajaran-ajaran Islam selama tidak terdapat sebarang perakuan daripada Mahkamah Syariah yang membuktikan beliau telah keluar dari Islam. (*Re Mohammed Said Nabi dec. (1965) M.L.J. hlm. 55, Daliph Kaur lwn. Pegawai Polis Bukit Mertajam (1991) 3 M.L.J. hlm. 487*).

Merujuk kepada Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri, di bawah definisi orang Islam, ia tidak menekankan seorang Islam itu sebagai seorang yang mengamalkan ajaran-ajaran agama Islam. Contohnya Akta Pentadbiran Undang-undang Islam (Wilayah Persekutuan) Akta 303 mendefinisikan orang Islam sebagai:

- 1 Seseorang yang menganut agama Islam.
2. Seseorang yang salah seorang atau kedua-dua ibu bapanya pada masa kelahiran itu, ialah seorang Islam.

3. Seseorang yang cara dia dibesarkan telah dijalankan atas asas bahawa dia orang Islam.
4. Seseorang yang telah masuk Islam mengikut kehendak seksyen 85.
5. Seseorang yang lazimnya dikenali sebagai orang Islam.
6. Seseorang yang ditunjukkan telah menyatakan, dalam hal-hal keadaan yang dia terikat oleh undang-undang untuk menyatakan yang benar, bahawa dia adalah seorang Islam, sama ada pernyataan itu secara lisan atau bertulis.

Jelasnya, pendaftaran masuk Islam seseorang itu adalah salah satu elemen penting yang akan menjadi bukti kukuh tentang keislaman seseorang apabila berlaku sebarang persoalan perundangan. Oleh itu, untuk tujuan pendaftaran, Majlis Agama Islam diberi kuasa melantik Pendaftar Muallaf yang bertanggungjawab menyelenggara Daftar Muallaf. Seseorang yang memeluk agama Islam hendaklah mendaftarkan dirinya sebagai muallaf dalam borang yang ditetapkan. Pendaftar hendaklah berpuas hati dengan syarat-syarat memeluk agama Islam dipenuhi sebelum mendaftarkan orang itu.

Pendaftar dibolehkan untuk membuat siasatan dan mendapatkan apa-apa keterangan sebagaimana yang difikirkan perlu jika timbul keraguan bahawa keperluan-keperluan tersebut belum dipenuhi. Contohnya beliau boleh membenarkan pemohon mengucap dua kalimah syahadah di hadapannya atau di hadapan mana-mana pegawainya. Setelah berpuas hati bahawa syarat-syarat tersebut telah dipenuhi, Pendaftar boleh mengeluarkan satu Perakuan Masuk Islam kepada mereka yang menganut Islam. Perakuan ini adalah bukti muktamad bahawa seseorang itu telah mendaftarkan pemelukannya.

Seseorang yang telah didaftarkan dalam Daftar Muallaf adalah dianggap sah sebagai seorang Islam bagi maksud mana-mana undang-undang Persekutuan atau Negeri, dan dia tertakluk di bawah mana-mana peruntukan yang berkuat kuasa ke atas orang Islam di negeri masing-masing. Kemusykilan sama ada seseorang itu muallaf atau sebaliknya, dan dia tidak didaftarkan dalam Daftar Muallaf adalah diputuskan oleh Mahkamah Tinggi Syariah berdasarkan merit kes itu merujuk kepada kehendak yang perlu dipenuhi sebelum seseorang itu dianggap sebagai seorang Islam. (*Ng Wan Chan lwn. Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan & Anor (1991) 3 M.L.J. hlm. 174 dan Daliph Kaur lwn. Pegawai Polis Bukit Mertajam (1991) 3 M.L.J. hlm. 6*).

Prosedur pemelukan Islam seseorang yang bukan warganegara Malaysia adalah sama seperti seorang warganegara. Walau bagaimanapun beberapa perkara perlu diberi perhatian supaya penukaran agamanya selaras dengan peruntukan perundangan. Jabatan Agama Islam di mana-mana negeri hendaklah memastikan bahawa pihak pemohon menetap atau

bermastautin di negeri tersebut semasa permohonan tersebut dibuat. Pihak Jabatan Agama Islam Negeri juga hendaklah memastikan bahawa kemasukan mereka ke Malaysia adalah secara sah, iaitu mempunyai pasport yang sah serta tempoh visa yang belum tamat. Hal ini penting untuk membolehkan penukaran agamanya didaftarkan. Ini kerana pendaftaran berhubung keislaman seseorang merupakan suatu bukti yang penting jika berlaku sebarang masalah berbangkit selepas kematian individu berkenaan.

PENENTUAN AGAMA SI MATI SELEPAS MENINGGAL DUNIA

Identiti seseorang, berkaitan dengan agamanya perlu jelas untuk mengelakkan berlakunya kontradiksi sebarang perselisihan dalam urusan pengkebumian jenazah. Justeru, peruntukan dalam Enakmen Pentadbiran Undang-undang/Hal Ehwal Agama Islam Negeri-negeri telah menekankan pentingnya *instrument* pendaftaran atau sijil masuk Islam bagi saudara baru kerana ia akan menjadi salah satu bukti tentang keislamannya.

Dalam kes-kes yang melibatkan kekaburan identiti seseorang yang dipercayai telah memeluk agama Islam, persoalan yang timbul ialah mahkamah manakah yang mempunyai bidang kuasa untuk mendengar serta memutuskan isu tersebut. Merujuk kes *Ng Wan Chan Iwn. Majlis Agama Islam dan seorang lagi ((1991) 3 M.L.J. hlm. 174)* telah timbul pertikaian sama ada si mati, Ridza Lee, beragama Buddha atau Islam. Dalam kes ini plaintif telah memohon mendapatkan deklarasi bahawa si mati, bekas suaminya adalah seorang penganut agama Buddha seumur hidup dan pada masa ia meninggal dunia pada 2 hb. Mei 1991. Walau bagaimanapun Majlis Ugama Islam Wilayah Persekutuan (M.U.I.) telah mendakwa bahawa si mati adalah beragama Islam pada masa dia meninggal dunia.

Mahkamah berpendapat seksyen 42(2) dan 43(2) Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak 1952 Negeri Selangor memberi bidang kuasa kepada Mahkamah Syariah di dalam perkara-perkara yang disenaraikan di dalamnya dan senarai itu tidak termasuk bidang kuasa menentukan sama ada seseorang itu menganut atau mengamal agama Islam. Oleh sebab tidak ada sebarang peruntukan yang menunjukkan bahawa Mahkamah Syariah mempunyai bidang kuasa yang diberi oleh undang-undang bertulis untuk memutuskan isu sama ada seseorang itu beragama Islam atau tidak pada masa kematiannya, Mahkamah Tinggi Sivil tidak terhalang untuk memutuskan perkara tersebut melalui pindaan Perkara 121 (1A) (Pindaan Perkara 121 (1A) Perlembagaan Persekutuan yang berkuat kuasa mulai 10hb. Jun 1988, telah menyekat bidang kuasa mahkamah sivil daripada membicarakan kes-kes yang termasuk di bawah bidang kuasa mahkamah Syariah. Walau bagaimanapun, ia tidak menyekat bidang kuasa mahkamah sivil daripada mentafsirkan apa-apa undang-undang bertulis yang terdapat di dalam mana-mana Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam Negeri-negeri.).

Setelah mendengar hujah dan keterangan daripada kedua-dua pihak, Mahkamah Tinggi Sivil memutuskan bahawa tidak ada keterangan yang menunjukkan si mati memeluk agama Islam menurut prosedur yang diperuntukkan dalam Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1952. Seterusnya hakim berpendapat bahawa perbuatan si mati semasa hidupnya dengan jelas menunjukkan bahawa beliau tidak berkelakuan sebagai seseorang yang menganut dan mengamalkan agama Islam. Sekiranya si mati dianggap telah memeluk Islam dan kemudiannya murtad, tidak ada sebarang bukti bahawa si mati telah bertaubat dan kembali kepada Islam. Justeru, deklarasi patut diberi bahawa si mati adalah seorang penganut agama Buddha semasa dia hidup dan pada masa dia meninggal dunia.

Dalam kes *Daliph Kaur lwn. Pegawai Polis Daerah Bukit Mertajam* ((1992) 1 M.L.J. hlm. 1), perayu telah memohon deklarasi bahawa anak lelakinya semasa meninggal dunia bukan seorang Islam atau telah keluar daripada agama Islam. Mahkamah Agung telah menolak rayuan tersebut. Hakim Mahkamah Agung, Hakim Mohamed Yusuf menyatakan bahawa isu yang serius ini perlu perhatian daripada pakar juri yang berilmu dan berkelayakan dalam hukum Syarak. Oleh itu, forum yang layak untuk membicarakan kes ini ialah Mahkamah Syariah.

Merujuk kedua-dua keputusan kes tersebut, kesimpulannya, untuk menentukan mahkamah yang layak menentukan identiti si mati perlulah dipastikan dahulu sama ada si mati telah memeluk agama Islam mengikut prosedur yang diperuntukkan oleh undang-undang. Sekiranya pemelukannya Islamnya dianggap tidak mengikut keperluan undang-undang Islam, sebagaimana dalam kes *Ng Wan Chan lwn. Majlis Agama Islam dan seorang lagi* ((1991) 3 M.L.J. hlm. 174), perkara yang perlu dibuktikan adalah sama ada si mati telah memeluk Islam. Oleh itu, untuk menentukan identiti seseorang yang tidak sah keislamannya atau dianggap tidak beragama Islam, perlu merujuk kepada mahkamah sivil. Berlainan pula keadaannya dalam kes *Daliph Kaur lwn. Pegawai Polis Daerah Bukit Mertajam* ((1992) 1 M.L.J. hlm. 1), di mana si mati telah sah memeluk agama Islam. Justeru, isu yang perlu dibuktikan ialah sama ada si mati telah murtad semasa hayatnya. Dalam hal ini forum yang layak untuk memutuskannya ialah Mahkamah Syariah.

KESIMPULAN

Seseorang yang berhasrat untuk memeluk agama Islam di Malaysia di-syaratkan berupaya mengucap dua kalimah syahadah dan telah mencapai had umur dewasa iaitu lapan belas tahun ke atas untuk membolehkan pengislamannya didaftarkan. Syarat tambahan untuk warganegara asing adalah mereka bermastautin di negeri tempat mereka memeluk agama

Islam serta mempunyai pasport dan visa perjalanan yang sah menurut undang-undang. Kesimpulannya, pendaftaran pemeluk Islam seseorang adalah penting kerana ia adalah bukti utama bahawa saudara baru tersebut telah memeluk agama Islam jika timbul persoalan tentang status agamanya, terutamanya semasa menentukan urusan pengkebumian jenazahnya. Sepatutnya pendaftaran keluar Islam juga penting kerana dengan tidak adanya pendaftaran keluar yang menimbulkan masalah perebutan mayat. Peruntukan yang ada sekarang ialah perisytiharan keluar daripada Islam yang dibuat oleh Mahkamah Tinggi Syariah. Walau bagaimanapun, hanya tiga buah negeri sahaja, iaitu Kelantan (seksyen 23(1), Kanun Jenayah Syariah (11) Negeri Kelantan, 1991), Melaka (seksyen 66, Enakmen Kesalahan Syariah Negeri Melaka, 1991) dan Negeri Sembilan (seksyen 90A, Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak, Negeri Sembilan, 1991) telah mengadakan peruntukan undang-undang yang membolehkan mereka yang mengaku telah keluar daripada Islam dihadapkan ke Mahkamah Syariah atas kesalahan percubaan murtad. Sekiranya terbukti bahawa individu tersebut telah meninggalkan agama Islam, Mahkamah Tinggi Syariah mempunyai bidang kuasa untuk membuat perisytiharan bahawa seseorang itu telah meninggalkan agama Islam atau dianggap murtad.

RUJUKAN

- Ahmad Ibrahim. 1995. Sistem Kehakiman Islam di Malaysia Masa Kini. *J.H.O* (1): 1-9
- Harding, A.J. 1991. Some reflections in the aftermath of Susie's Teoh case. *M.L.J.* 1 xcl-xcvi
- Mahmod Saedon Awang. 1994. Kebebasan beragama dan hubungannya dengan had umur memeluk Islam. *Al-Ahkam* 4: 60-80.
- Muhammad Imam. 1994. Freedom of religion under federal constitution of Malaysia: a reappraisal. *C.L.J.* 17-11
- Muhammad Imam. 1994. Federal constitution of Malaysia: a reappraisal. *C.L.J* 2: 17-30.
- Yong Chiu Mei. 1991. Aftermath of Susie Teoh – are parental rights supreme. *J.M.C.L.* 129-145.

STATUT

- Akta Penjagaan Kanak-kanak* 1961 (*Akta 351*).
- Akta Pentadbiran Undang-undang Islam Wilayah Persekutuan* 1993 (*Akta 505*).
- Akta Umur Dewasa* 1961 (*Akta 21*).
- Enakmen Kesalahan Syariah Melaka*, No. 5/ 1991
- Enakmen Kesalahan Syarak Negeri Sembilan*, No. 4/1992.
- Enakmen Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan*, No. 2/1966.
- Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam Terengganu*, No. 12/1986.
- Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam Pahang*, No.3/1991

*Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam Perak, No.2/1992.
Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam Selangor, No.2/1991
Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak Melaka, No. 5/1991
Enakmen Pentadbiran Hukum Syarak Negeri Sembilan, No.1/1991
Perlembagaan Persekutuan.*

Jabatan Syariah
Fakulti Pengajian Islam
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi
Selangor D.E.

